

انجمن مدیران صنایع

بررسی مسائل و مشکلات بخش صنعت و ارائه راهکارها

بر اساس آخرین نظرخواهی

از اعضای انجمن در بهمن ماه ۱۳۹۳

شماره ۱۰۵

بهمن ۱۳۹۳

واحد پژوهش

بررسی مسائل و مشکلات بخش صنعت و ارائه راهکارها (بر اساس آخرین نظرخواهی از اعضای انجمن در بهمن ماه ۱۳۹۳)

مقدمه.....*	
۱- عدم حمایت از صنایع داخل.....	۱
۲- مشکلات بانکی و سرمایه در گردش.....	۳
۳- مشکلات مالیاتی.....	۴
۴- مشکلات تامین اجتماعی.....	۶
۵- مشکلات شهر داریها.....	۸
۶- مشکلات سازمان توسعه تجارت.....	۸
۷- مشکلات گمرک.....	۹
۸- مشکلات حمل و نقل.....	۱۱
۹- مشکلات موسسه استاندارد.....	۱۳

مقدمه

گزارش حاضر مجموعه ای از مشکلات کنونی صنعت کشور را بررسی می نماید که پس از نظرخواهی از اعضای انجمن مدیران صنایع در سراسر کشور احصاء و جمع آوری گردیده است.

دامنه این مشکلات بسیار گسترده و متفاوت است که بر طرف شدن آنها در یک بازه زمانی کوتاه بعید به نظر می‌رسد. اما برای دولتی که با شعار رفع موانع تولید و بهبود محیط کسب و کار وارد عرصه انتخابات گردید و پس از روی کار آمدن نیز همواره با رویکرد رفع موانع تولید اقدامات گوناگونی انجام داده است، ضروری است. مشکلاتی از مانند: شرایط رکود حاکم بر بازار، کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش شرکت‌ها برای انجام امور جاری، افزایش مطالبات و عدم پرداخت به موقع صورت وضعیت‌ها از سوی کارفرمایان دولتی، سیاست‌های انقباضی بانکها و مؤسسات مالی در مورد ارائه تسهیلات، بالابودن نرخ تسهیلات بانکی، تحمیل هزینه‌های مالی زیاد به شرکت‌ها به دلیل عدم پرداخت مطالبات، مشکلات ناشی از تحریم در مورد تأمین بعضی از مواد اولیه خارجی و صادرات، تحمیل هزینه‌های ثابت و متغیر اضافی پروژه‌ها به دلیل عدم تأمین نقدینگی توسط کارفرمایان و مسایل ناشی از تحریم، اجرایی نشدن قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، قاچاق و واردات کالاهای مشابه داخلی با ارز مبادلاتی، طولانی شدن زمان انجام پروژه به ویژه به دلیل عواملی که در اختیار پیمانکار نمی‌باشد (از قبیل عدم تأمین به موقع تجهیزات)، عدم پذیرش زیان شرکت‌ها و مواردی از هزینه‌ها از سوی سازمان امور مالیاتی، یک طرفه بودن قراردادهای منعقد شده با پیمانکاران، مشکلات قوانین کار و تامین اجتماعی.

علاوه بر موارد ذکر شده و در سطح کلان کشور: نبود اجماع بر سر نحوه خروج از مشکلات، عدم اعتقاد کلیه مسئولین کشور به عبور از بحرانها، اتخاذ تصمیمات آنی بدون در نظر گرفتن عواقب اجتماعی اقتصادی در نقاط مختلف کشور، نبودن استراتژی توسعه صنعتی کشور و نقشه راه صنعتی، نبودن عزم جدی برای اجرای سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، بالا بودن سهم دولت در اقتصاد و رقابت دولت با بخش خصوصی، نوسانات نرخ ارز و...

کلیه موارد ذکر شده مشکلاتی است که با روی کار آمدن یک دولت قابل برطرف شدن نیست و عزمی راسخ در کلیه نهادهای حکومتی را می‌طلبد تا بتوان این مشکلات را برطرف نمود. در ادامه مشکلات حوزه صنعت بر اساس آخرین نظرخواهی از اعضای انجمن بررسی و به تفصیل بیان و راهکارهای رفع مشکلات نیز ذکر می‌گردد.

شایان ذکر است در نظرخواهی که در بهمن ماه ۹۳ از اعضای انجمن صورت گرفته است شرکت‌های روغن موتور قطران کاوه، تولیدی پارس دکور، بهینه تکنیک، بلور نوری تازه، صنایع فروآلیاژ ایران، سکو ایران، صنعتی نیکو، سیمان خاش، سایپا و همینطور اعضای شعبه اصفهان این انجمن که این خصوص اعلام نظر کرده اند و بدینوسیله از آنها قدردانی می‌گردد.

۱- عدم حمایت از صنایع داخل

- عدم توجه به مسائل گمرکی در ورود کالاهای ساخت کشورهای دیگر (چین، هند و...) که عمدتاً بی کیفیت نیز میباشند
- عدم اعمال استانداردهای لازم نسبت به کیفیت کالاهای تولید داخل

- عدم بررسی های لازم توسط دستگاه های متولی صنعت در خصوص مقدار تولید، نیاز مصرف و ... در صدور مجوز تاسیس کارخانه های تولیدی
- عدم مشوق های لازم جهت تولیدات باکیفیت برتر داخلی
- لغو جوایز صادراتی و عدم پرداخت آن به صادرکنندگان و سایر کمکهای حمایتی از قبیل اعطای تسهیلات صادراتی قبل از صدور و یارانه سود بانکی برای تسهیلات بانکی
- تغییر نرخ تسویه بدهی ارزی از محل صندوق ذخیره ارزی به سیستم بانکی، از نرخ روز گشایش به نرخ مبادلاتی
- واردات کالاهای مشابه داخل با ارز مبادلاتی
- مشکلات مربوط به واردات ناشی از تحریمها که امکان فعالیت جهت تامین قطعات از سازندگان اصلی اروپایی به شدت محدود و با پیچیدگی و هزینه مضاعف صورت میگیرد. جهت واردات از کشورهای هند و چین که امکان گشایش اعتبار اسنادی وجود دارد نیز مسائل مربوط به کد تخصیص ارز گریبان گیر است
- عدم فعالیت لازم کشتیرانی ها جهت ارسال بار به اروپا
- مشکلات مربوط به تصمیمات فوری و لحظه ای مانند افزایش عوارض ترکیه از واردات از ایران
- عدم عرضه با قیمت مناسب مواد اولیه پتروشیمی توسط شرکتهای پتروشیمی خصوصی و دولتی
- مشکلات ناشی از سیاست تثبیت نرخ ارز و متضرر شدن صادرکنندگان کالاهای غیر نفتی
- افزایش قیمت تمام شده کالاهای تولیدی با اجرای قانون هدفمند کردن یارانه ها و آزادسازی قیمت حاملهای انرژی و حمل و نقل
- موضوع قاچاق کالا و عدم تناسب جرائم در نظر گرفته شده
- صدور دستورالعملها، بخشنامههای بعضاً مغایر از طریق دستگاه های اجرایی
- بالا بودن تعداد روزهای تعطیلات رسمی سالانه
- کاهش تعرفه واردات برخی از کالاهای مشابه تولید داخل و عدم امکان رقابت با کالاهای مشابه به دلیل سیاستها و شرایط اقتصادی چند سال اخیر
- عدم وصول به موقع مطالبات از کارفرمایان دولتی و شبه دولتی با توجه به اینکه دریافت ۲۵٪ پیش پرداخت هم برای تأمین مواد اولیه نیز ناکافی است و از طرفی تولیدکنندگان موظف هستند مالیات و حق بیمه و حقوق و دستمزد کارکنان و مطالبات تأمین کنندگان و سایر هزینههای جاری خود را به موقع پرداخت نمایند و بعضاً کارفرمایان دولتی خودشان را ملزم به پرداخت به موقع به سازندگان نمی دانند لذا عدم وصول به موقع مطالبات باعث رکود و خمودگی واحدهای تولیدی می گردد و حتی گاهی موجب ورشکستگی و تعطیلی برخی از واحدها خواهد شد.

- مشکلات ناشی از کد تخصیص ارز
- تثبیت قیمت‌ها
- قوانین بیمه بیکاری همراه با یارانه نقدی در کنار دیگر شاخصهای زندگی انگیزه لازم بخشی از جامعه کارگری را در انجام خدمات به بنگاه‌ها پایین می‌آورد
- عدم اجرای تعهدات دستگاه‌های اجرایی به صاحبان صنایع ضررهای هنگفتی را وارد ساخته است و عدم پاسخگویی در این زمینه

راهکارهای پیشنهادی

- تامین بودجه جوایز صادراتی
- تعیین تکلیف مطالبات معوق بانک
- تعیین تکلیف تسویه بدهی ارزی واحدهای تولیدی از محل حساب ذخیره ارزی
- افزایش توان رقابت پذیر در کشور
- اصلاح قوانین کار و تأمین اجتماعی.
- اصلاح قوانین مالیات‌ها.
- اصلاح کلیه قوانین و مقررات به منظور دسترسی به اهداف سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در جهت خصوصی‌سازی.
- هزینه‌های انرژی در آستانه هدفمند شدن یارانه‌ها، برای تولید از مزیت معقول برخوردار باشند.
- رفتار شهرک‌های صنعتی با واحدهای تولیدی، منطقی و در حمایت از صنعت به صورت کاملاً غیرانتفاعی باشد.
- هدفمند کردن یارانه‌ها با منظر حمایت از تولیدات داخلی باشد.
- تعرفه‌های مواد اولیه و ملزومات صنعت در جهت حمایت از تولید داخلی اصلاح شود.
- متن قراردادهای شرایط عمومی و شرایط خصوصی قراردادهای جاری مورد بازنگری قرا رگرفته و جامعه صنعتی خصوصاً سازندگان تجهیزات و ماشین‌آلات صنعتی از این بحران‌های سرنوشت‌ساز رهایی دهند.

۲- مشکلات بانکی و سرمایه در گردش

- اتخاذ سیاست انقباضی و قفل شدن سیستم بانکی به دلیل کمبود منابع

- افزایش نرخ سود تسهیلات بانکی تا حدود ۳۰ درصد و با احتساب خسارت تاخیر تا ۳۷ درصد، که این منجر به افزایش هزینه تولید می گردد
- کمبود سرمایه در گردش واحدهای تولیدی به دلیل اتکاء به تامین مالی از طریق بانکها
- عدم امکان استفاده از منابع صندوق توسعه ملی به دلیل عدم همکاری بانکها یا کمبود منابع صندوق
- بانکها اغلب برای ارائه هرگونه خدمات از قبیل اعطای تسهیلات و صدور ضمانتنامه و غیره از واحدهای صنعتی سند مالکیت منزل و آپارتمان بعضاً تا میزان دوبرابر مطالبه می نمایند و این معضل باعث عدم دسترسی بسیاری از واحدهای صنعتی به تسهیلات می گردد.
- اخذ مفاصاحساب مالیاتی برای هر فقره تسهیلات و یا هر تعهد جدید- مشکلات ناشی از اخذ گواهی مفاصاحساب ماده ۱۸۶

راهکارهای پیشنهادی

- گشایش LC ریالی (داخلی) توسط کارفرمایان دولتی زمینه پرداخت به موقع مطالبات سازندگان تضمین گردد و تامین بخشی از نیاز نقدینگی سرمایه در گردش واحدهای تولیدی با ازدیاد سهم تسهیلات بانکی
- پذیرفته شدن قراردادهای معتبر واحدهای صنعتی به عنوان تضامین پشتیبانی دریافت وامها در بانکها و در مقابل با افتتاح حساب مشترک در بانکها ارائه دهنده تسهیلات از کارفرما طرف قرارداد درخواست گردد تا کلیه مطالبات گیرنده تسهیلات را به آن حساب مشترک واریز نمایند.
- افزایش سریع سرمایه بانکها برای پاسخگویی به نیاز متقاضیان و به خصوص بخش صنعت از جمله درخواست های صنعتگران است.

۳- مشکلات مالیاتی

- مطابق قانون، سازمان امور مالیاتی باید وجوه دریافتی بابت مالیات بر ارزش افزوده از صادرکنندگان را حداکثر پس از ۱۵ روز مسترد کند در حالی که هم اکنون این کار صورت نمی گیرد.
- مراجعات متعدد ادارات مختلف از جمله سازمان امور مالیاتی و تامین اجتماعی به واحدهای تولیدی مانند حسابرسی ها
- اخذ مالیات بر صادرات کالاهای غیر نفتی مانند روغن موتور (روغن موتور را یک کالای نفتی در نظر می گیرند)

- مشکلات ناشی از ذینفع واحد که شرکتهای دارای سهامدار مشترک را بدلیل بدهی معوق در یک شرکت با مسدود کردن امکان اخذ تسهیلات توسط سایر واحدها با مشکل روبرو ساخته و باعث زمین گیر شدن سایر واحدهای تحت مالکیت این گونه مجموعه ها میشوند
 - موظف شدن واحدهای اجرایی مالیات برای اخذ گواهی مفصاحساب مالیات برای هر فقره تسهیلات و تعهدات موضوع ضوابط اجرایی تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیاتهای مستقیم
 - مشکلات ناشی از اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم با استناد به گزارش خرید به عنوان دلیل رد دفاتر که به دلیل مشکلات اجرایی و اشتباهات صورت گرفته در خصوص درج اطلاعات خریدار و فروشنده بعضا مشکلاتی ایجاد می نماید
 - تولیدکننده با سازمانهای مختلف مالیاتی مانند مالیات بر درآمد، مالیات حقوق و دستمزد، مالیات تکلیفی، مالیات بر ارزش افزوده و اداره اطلاعات و خدمات مالیاتی سر و کار دارد و اگر یک بنگاه اقتصادی دارای شعب در چند نقطه کشور باشد، مراجعه به ادارات دارای چند برابر می شود و برای یک کار معمولی (مانند فروش یک دستگاه خودرو) بایستی وقت و انرژی زیادی مصرف نماید که این موارد توان تولیدکننده را کاهش می دهد و این ادارات مالیاتی به صورت زنجیروار به یکدیگر وابسته بوده و در واقع جواب یکی در گرو موافقت دیگری است.
 - هر شرکتی گزارش عملکرد خود را هر ساله به اداره دارایی ارائه می نماید و مالیات سود بدست آورده خود را پرداخت می نماید با این حال کارشناسان واحد ارزش افزوده به گزارش عملکرد شرکتها اعتنایی نمی کنند و براساس برداشتهای شخصی مطالبه پرداخت مالیات بر ارزش افزوده را دارند
 - در مورد صدور فاکتورهای صوری که بانکها جهت ارائه تسهیلات از واحدهای تولیدی مطالبه می کنند واحد ارزش افزوده علاوه بر اینکه این فاکتورها را واقعی به حساب می آورد ۲۴٪ جریمه عدم پرداخت هم از شرکتها مطالبه می نماید.
 - قانونگذار در مورد ارائه اظهارنامه و دفاتر پلمپ شده شرکتها تا آخرتیرماه به مودیان فرصت داده تا دفاتر قانونی خود را تکمیل نموده و همراه اظهارنامه هایشان به اداره دارایی ارائه نمایند لیکن مسئولین واحد ارزش افزوده زودتر از فرصت پیش بینی شده دفاتر رسمی را برای حسابرسی از مودیان مطالبه می نمایند.
 - امکان دسترسی شرکتها در مؤسسات به کد اقتصادی سایر شرکتها و سوء استفاده از آن
 - جلوگیری از ثبت صورتجلسات شرکتهایی که مدیران آنها بدهی مالیاتی دارند
- ثبت صورتجلسات شرکتها و مؤسسات و بنگاهها از ضروریات حیات اقتصادی و تجاری آنها بوده و توقف ثبت صورتجلسات این گونه مؤسسات، آن هم به دلیل بدهی مالیاتی مدیران و اعضای هیأت مدیره آنها که منافع یکسانی ندارند، موجب توقف فعالیت اقتصادی این گونه مؤسسات خواهد شد خاطر نشان می سازد که توقف ثبت صورتجلسات این گونه مؤسسات به ویژه شرکتهای سهامی عام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار با ترکیب سهامداران متفاوت و مختلف، آن هم به دلیل بدهی مدیران آنها موجب تنبیه شرکت و سهامداران متفاوت و مختلف بنگاههای اقتصادی خواهد شد.

- تعدد مراکز مالیاتی برای واحدهای بزرگ بیشتر مشکل ایجاد می‌کند (مالیات‌های مستقیم عملکرد سالیانه، ارزش افزوده، تکلیفی، حقوق و دستمزد، سازمان آمار مالیاتی).

۴- مشکلات تأمین اجتماعی

مقررات قانون تأمین اجتماعی از منظر سلب انگیزه و ممانعت از تولید و سرمایه‌گذاری، واجد اشکال و نیازمند اصلاح می‌باشد و در شرایط حاضر مسئولیت اجرا، تعمیم و گسترش انواع بیمه‌های اجتماعی و استقرار نظام هماهنگ و متناسب با برنامه‌های تأمین اجتماعی به‌طور انحصاری به‌عهد سازمان تأمین اجتماعی به عنوان سازمانی دولتی قرار گرفته‌است. همین وضعیت انحصاری و دولتی بودن نه تنها روابط این سازمان را به عنوان بیمه‌گر با طرف‌های مربوط شامل بیمه‌شده و بیمه‌گذار (کارگر و کارفرما) درحالتی نابرابر قرار می‌دهد، بلکه موجب اقدامات یک سویه و مبتنی بر اجبار خواهد شد و در عین حال به دلیل فقدان رقابت و عدم بهره‌وری مناسب و نازل بودن سطح کیفیت خدمات ارائه شده منجر به نارضایتی کارگر و کارفرما می‌شود. براین اساس بازنگری در قوانین تأمین اجتماعی و ایجاد سازمان‌های مشابه بیمه‌ای و رقابتی کردن خدمات تأمین اجتماعی ضروری است. در ادامه مهمترین مشکلات در این خصوص آمده است:

- بالا بودن سهم بیمه کارفرما در سازمان تأمین اجتماعی (۲۳٪ سهم بیمه کارفرما) و اغلب کارفرمایان در سال‌های اخیر به علت مشکلات اقتصادی نتوانسته‌اند سهم بیمه خود را به‌موقع به سازمان مذکور پرداخت نمایند و در نتیجه شامل جریمه دیرکرد سنگین شده‌اند.
- با توجه به اینکه هر کارگاهی موظف است کارکنان خودش را بیمه نماید و حق بیمه آنها در زمان تعیین شده به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید پس چرا در قراردادهای واگذاری کار از سازندگان و یا فروشندگان کالا چند درصدی از مبلغ کل را برای ارائه مفاصاحساب بیمه بلوکه می‌گردد.
- با توجه به اینکه پیمانکاران فرعی سازندگان هم موظف هستند مانند مورد اول حق بیمه کارکنان خودشان را به بیمه سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمایند پس چرا پیمانکار اصلی را مأمور پرداخت حق بیمه کارکنان پیمانکاران فرعی می‌نمایند و تا ارائه مفاصاحساب پیمانکاران فرعی مبالغ کسر شده در این زمینه را آزاد نمی‌کنند مگر سازندگان و پیمانکاران دست اول با توجه به هزینه‌های سنگین خود مأمور وصول مطالبات دستگاه‌های دولتی هستند؟ توجه داشته باشید اینگونه فرایندها باعث بالا رفتن هزینه‌ی سربار واحدها می‌گردد و موجب ضرر و زیان واحدهای تولیدی می‌شود.
- تحمیل هزینه و حق بیمه اضافی از سوی سازمان تأمین اجتماعی در مواردی از قبیل حق بیمه مربوط به خرید تجهیزات خارجی پروژه‌ها به دلیل عدم پذیرش قیمت‌های ذکر شده در پروفرا و محاسبه آنها براساس دستورالعمل‌های مالی سازمان تأمین اجتماعی،
- بیمه اجباری پرسنل در تأمین اجتماعی: در حال حاضر به دلیل نیاز به مفاصاحساب بیمه، حسابرسی و غیره به اجبار بایستی پرسنل در تأمین اجتماعی بیمه شوند و علاوه بر اینکه هزینه سنگین به شرکتها و پرسنل تحمیل می‌شود هیچگونه بهره‌ای از بابت هزینه‌های درمان و آینده‌نگری به پرسنل یا شرکتها نمی‌رسد، درحالی که بیمه‌های مختلف موجود آمادگی ارائه انواع خدمات با هزینه‌های مناسب را دارند.

- باتوجه به اینکه سازمان تأمین اجتماعی در قبال اخذ ۳۰٪ حقوق و دستمزد از کارفرما و کارگر مسئولیت‌های مختلفی از قبیل پرداخت دستمزد، غرامت نقص عضو و از کارافتادگی کلی و جزئی را در قبال کارگر دارد، گاهی مشاهده می‌شود، بیمه‌شدگانی که در حین کار دچار حادثه و یا از کارافتادگی کلی و جزئی می‌شوند، ضمن دریافت غرامت از سازمان تأمین اجتماعی به محاکم دادگستری نیز مراجعه نموده، تقاضای دیه می‌نمایند.

- تعهدات سازمان در مورد کارهای سخت و زیان‌آور:

طبق قانون نیروی کار، در محیط سخت و زیان‌آور، با ۲۰ سال سابقه کار قابل بازنشسته شدن می‌باشد. برای این منظور کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارت کار، وزارت بهداشت، کارگر، کارفرما و سازمان تأمین اجتماعی موضوع را مورد بررسی و تأیید قرار می‌دهند و بعضاً دیده می‌شود که سازمان از اجرای آن خودداری می‌نماید در حالی که هزینه آن را نیز قبلاً اخذ کرده است.

گاهی مشاهده می‌شود کارگرانی پس از چند سال کارکردن به دلایل بیماری‌های گوناگون (عمدتاً اسکلتی و عضلانی) از انجام وظیفه خودداری نموده، خواستار کار سبک‌تر می‌شوند، که عملاً اجابت آن برای واحد تولیدی امکان‌پذیر نمی‌باشد.

قانون کار موارد فوق را در صورتی که بیماری ناشی از شغل باشد به شورای پزشکی تأمین اجتماعی ارجاع می‌دهد و پس از تایید آن کارفرما را مکلف به دادن کار سبک‌تر، بدون کاهش حقوق، به نیروی کار می‌نماید، درحالی که اگر کارگر بیمه باشد، بایستی بخشی از این حقوق را تأمین اجتماعی بپردازد.

ضمناً در مورد فوق تأمین اجتماعی جواب روشنی به کارگر نمی‌دهد و عملاً وی، بین کارفرما و سازمان سرگردان می‌ماند.

- حسابرسان مؤسسه حسابرسی سازمان تأمین اجتماعی به دلیل عدم شناخت شرایط فرهنگی موجود و نادیده گرفتن موارد عدم شمول ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی، برای شرکت‌های تولیدی براساس خرید مصالح و کالا از بازار برخلاف قانون تأمین اجتماعی خود قانون را تفسیر و حق بیمه تعیین و شرکت‌ها را بدهکار می‌کنند و بدین ترتیب مشکلات و بار مالی زیادی را ایجاد می‌کنند.

- هنگام درخواست تمدید گواهی کارت بازرگانی، سازمان، متقاضی را کتباً متعهد می‌نماید که اطلاعات هر سالی را که سازمان می‌خواهد ارائه نماید در حالی که طبق مواد ۳۹ و ۱۰۱ قانون تأمین اجتماعی، اطلاعات حداکثر ۶ ماه قبل کفایت می‌کند.

- مؤدیان در هیأت‌های حل اختلاف معمولاً وادار به اظهار و ثبت دفاعیات خود و خروج از جلسه می‌شوند و سپس کمیسیون غیاباً قضاوت و تصمیم را علیه آنها می‌گیرد در صورتی که هیأت حل اختلاف بایستی اختلاف را مورد بحث قرار داده، رفع نماید. ضمناً ۳ نفر از ۵ نفر اعضای هیأت، از مدیران تأمین اجتماعی هستند و رأی یکطرفه می‌دهند.

راهکارهای پیشنهادی:

- پیشنهاد می‌گردد سازمان محترم تأمین اجتماعی نسبت به ارائه خدمات به بیمه شدگان خود تجدیدنظر نموده و سطح کمی و کیفی خدمات خود را نسبت به میزان حق بیمه پرداختی افراد بیمه شده ارتقا داده تا با این کار هم رضایت بیمه شده تأمین گردد و هم از کتمان نمودن میزان واقعی حق بیمه شدگان جلوگیری بعمل آید.
- پیشنهاد می‌شود در اینگونه موارد دادگستری از سازمان تأمین اجتماعی استعلام نموده، در صورتی که بیمه شده از طرف سازمان وجهی دریافت کرده یا مستمری برقرار شده‌است، کارفرما را از پرداخت دیه معاف نموده و نظرات کمیسیون پزشکی تأمین اجتماعی ملاکی برای تصمیم‌گیری باشد، درحالی که پزشکی قانونی در موارد بیماری و از کارافتادگی برای مراجع قضائی نظر می‌دهد.
- معافیت سهم تأمین اجتماعی برای واحدهای مشکل‌دار.

۵- مشکلات شهرداری‌ها

- آن دسته از کارخانجات تولیدی که در خارج از محدوده شهرها و در مجاورت بخش‌ها و روستاها واقع شده‌اند جهت صدور پروانه ساختمانی برای احداث واحد، طرح‌های توسعه و هرگونه ساخت و ساز مدتی است وابسته به نزدیک‌ترین شهرداری محلی شده‌اند، و از آنجایی که این ادارات معمولاً دارای درآمد چندانی نیستند این امر باعث زیاده‌خواهی بی‌قاعده و بالا و ادعای نرخ‌های اداری و تجاری برای بخش خدمات کارخانجات شده‌است و بحث تراکم و پارکینگ را مطرح و پروانه ساختمانی را حداکثر یک سال صادر و برای تمدید آن عوارض مجدد و مفاصا بیمه را مطالبه می‌کنند و این امر خود مشکل بزرگی برای کارخانجات تولیدی در شرایط بد اقتصادی فعلی گردیده‌است.
- این شهرداری‌ها واحدهای تولیدی را برای احداث ساختمان موظف به انعقاد قرارداد با مهندسين ناظر خود می‌نمایند که این مسئله باعث بالارفتن هزینه‌های تولید و ایجاد مشکل شده‌است.

راهکار:

رفع معضل صدور پروانه‌های ساختمانی بخش تولید توسط شهرداری‌های محلی خارج از محدوده شهرها و احاله آن به استانداری‌ها، فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها.

۶- مشکلات سازمان توسعه تجارت

- سیاست‌های تشویقی از صادرکنندگان دارای پیچیدگی و نارسایی است به نحوی که به عنوان مثال دریافت جوایز صادراتی و یا استرداد عوارض گمرکی مواد اولیه کالاهای صادراتی مستلزم صرف وقت و هزینه بسیار برای صادرکننده است.

- اظهارنامه‌های صادراتی به عنوان تنها سند صادرات در دست صادرکننده است لیکن ادارات دولتی برای اعطای تسهیلات صادرات، جایزه صادراتی و استرداد حقوق گمرکی همگی متقاضی اصل اظهارنامه می‌باشند که این امر بعضاً برای بازپس‌گیری اظهارنامه و ارائه آن به سازمان دیگر ایجاد مشکل می‌نماید.
- ارائه مجوز وزارت صنعت، معدن و تجارت برای ترخیص کلیه کالاها الزامی است. (پیشنهاد می‌شود، قطعات یدکی و نمونه که مشمول بند ۱ ماده ۳۸ می‌باشند بدون در نظر گرفتن ارزش کالا، از این قاعده مستثنی گردند).
- نمایشگاه‌های داخلی که جایگاه اصلی برای بازاریابی محصولات تولیدی هستند با هزینه‌های بالا و کیفیت خدمات پایین برگزار می‌شوند.
- با توجه به تنگناهای موجود جهت حواله وجوه به خارج از کشور، صادرکنندگان نمونه ملی کشور از سازمان توسعه تجارت درخواست حواله وجه مشارکت برای شرکت در نمایشگاه‌های خارج از کشور را نموده‌اند که در پاسخ، آن سازمان شرکت‌های مذکور را جهت تامین ارز مورد نیاز خود به بانک توسعه صادرات معرفی می‌نماید ولی درنهایت به درخواست این شرکتها از جانب این بانک نیز پاسخی داده نشده است.

۷- مشکلات گمرک

- لزوم حمایت گمرک ایران در کمیسیون ماده ۱ قانون مقررات صادرات و واردات به منظور تقلیل و حذف حقوق گمرکی و سود بازرگانی مواد اولیه وارداتی صنایع تولیدی کشور به منظور پایین آوردن قیمت تمام شده و افزایش امکان رقابت محصول نهایی ایرانی و صادرات آن (فرایند استرداد حقوق و عوارض گمرکی مواد اولیه محصولات صادراتی، اغلب طولانی و طاقت‌فرساست) به ویژه در این برهه حذف یارانه‌ها.
- برقراری ۸٪ مالیات بر ارزش افزوده توسط گمرک بر روی قیمت تمام شده وارداتی (CIF + حقوق و سود و دیگر هزینه‌ها) که منجر به افزایش قیمت تمام شده میشود. با توجه به حقوق ورودی گمرکی ۴٪ کنونی به مفهوم دوبار دریافت مالیات و عوارض است و باید ۸٪ مالیات بر ارزش افزوده جایگزین نرخ پایه شود.
- گمرک قطعاتی را که منحصراً در ماشین‌آلات استفاده می‌شوند به عنوان اجزاء و قطعات یدکی ماشین-آلات نمی‌پذیرد و اعلام می‌دارد که این قطعات در کتاب تعرفه، تحت تعرفه کلی و تجاری محاسبه میشود. در صورتی که لوازم یدکی که اغلب تولید داخل ندارد و در حد چند قطعه وارد می‌شود، جزئی از کل است، جنبه تجاری ندارد و نبود آن باعث توقف خط تولید می‌شود.
- هم اکنون کالاهای وارداتی اگر ظرف ۳ روز ترخیص و از انبار گمرک خارج گردند هزینه انبارداری به آن تعلق نمی‌گیرد، اما اگر پس از ۳ روز انجام شود، هزینه انبارداری به تمام روزها که کالا در انبار بوده تعلق می‌گیرد. پیشنهاد می‌شود اولاً مانند قبل تا ۱۰ روز هزینه انبارداری تعلق نگیرد و ضمناً هزینه انبارداری فقط برای پس از ۱۰ روز اخذ شود.

- هم اکنون در گمرک بندرعباس از صاحب کالا برای ترانزیت داخلی معادل یک تا ۳ برابر CIF کالا، سپرده اخذ می‌شود. از آنجایی که این مبلغ برای کالاهای با ارزش بالا، قابل توجه خواهد بود و از طرف دیگر استرداد آن مراحل پیچیده و طولانی را در بردارد، ضمن اینکه ریسک گمرک فقط برای حقوق ورودی خواهد بود
- چند سال است که در بندرعباس بر اساس مصوبه شماره ۵۸۳۰ - ۲/ت/۴۱۷۸۸ هـ مورخ ۸۹/۱۰/۲۰ هیأت محترم وزیران، هزینه‌ای تحت عنوان "هزینه حفاظت، پاکسازی، نظافت، بهداشت و حراست از منطقه ویژه اقتصادی" به ازای هر کالای وارداتی از واردکننده دریافت می‌شود. این هزینه ۱/۵ در هزار ارزش سیف کالا تعیین شده است درحالی که این هزینه ارتباطی با ارزش سیف کالا ندارد و تابعی از حجم و وزن کالای وارد شده باید باشد که آن هم جزیی از هزینه انبارداری است که تاکنون دریافت می‌شده است.
- واردات کالاهایی که از طریق بازارچه‌های مرزی و همراه مسافر ولی به صورت تجاری وارد کشور می‌شوند و این واردات اغلب با برندهای تقلبی و با قیمت و کیفیت بسیار پایین هستند، باعث ایجاد مشکل و در بعضی مواقع تعطیلی واحدهای تولیدی مربوط شده است.
- اخیراً برای صادرات کالای ایرانی با برند مشتریان خارجی قوانین سخت‌گیرانه‌ای وضع شده لیکن بر روی واردات کالاهای تقلبی هیچ نظارتی صورت نمی‌گیرد و کشورهای تولیدکننده این کالاها (چین، هند، پاکستان و...) با شناسایی بازار ایران اقدام به توزیع گسترده اینگونه کالاها در کشور نموده‌اند.
- گمرکات کشورهای اروپایی و ترکیه قوانین متعددی برای کنترل کالاهای تجاری وارداتی از نظر کیفیت و مضر نبودن برای مصرف انسان وضع نموده‌اند. به عنوان مثال برای ظروف چینی مدارک گوناگونی از قبیل گواهی بهداشت را طلب و آزمایشات گوناگونی در این زمینه انجام می‌دهند.
- اخذ سپرده و تعهد جهت ارائه گواهی مبداء برای ترخیص کالا.
- باتوجه به راه‌اندازی سیستم اظهار از راه دور که نقش مؤثری در کاهش زمان ترخیص کالا دارد، بسیاری از اظهارنامه‌ها به مسیرهای سبز و زرد گمرکی هدایت می‌شوند ولی متأسفانه در بسیاری از گمرکات علی-الخصوص گمرک شهریار به دلیل نداشتن سابقه آزمایشگاه یا مواردی دیگر، مسیر سبز به مسیرهای دیگر تغییر می‌کند که می‌بایستی به این مشکل رسیدگی شود.
- عدم وجود دستگاه‌های کارت‌خوان در گمرکات باعث بالا رفتن زمان ترخیص می‌شود. پیشنهاد می‌شود جهت پرداخت هزینه‌های گمرکی کلیه گمرکات به دستگاه‌های کارت‌خوان مجهز گردند تا نیاز به رفتن به بانک نباشد.

راهکارهای پیشنهادی:

- برقراری تعامل و همکاری بیش از پیش بین گمرک و سازمان‌های ذی‌ربط از جمله اداره استاندارد، بهداشت و ...

- پذیرفتن سوابق ترخیص بدون محدودیت زمانی به عنوان مثال: سابقه آزمایشگاه یک کالایی که مکرراً وارد می‌شود مشمول مرور زمان نگردد و با همان سابقه آزمایشگاه بتوان کالای مشابه را ترخیص کرد.
- تسهیل در ترانزیت کالا توسط صاحب کالا و حذف موانعی از قبیل گذاشتن سپرده‌های سنگین جهت ترانزیت و حذف انحصار امور ترانزیتی فقط توسط شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی.
- اضافه کردن نیروهای متخصص در گمرکات اجرایی علی‌الخصوص گمرک بندرعباس به صورتی که کلیه امور مربوط به ترخیص در یک روز انجام پذیرد.
- پیشنهاد می‌شود برای شرکت‌های تولیدی این امکان برقرار شود که از تعرفه قطعات یدکی (با حقوق ورودی ۴٪) استفاده کنند.
- لذا پیشنهاد می‌شود برای ترانزیت داخلی، سپرده کالا معادل حقوق ورودی اخذ شود و برای شرکت‌های معتبر و خوش‌نام در صورت امکان حذف شود.
- می‌بایست بر روی واردات کالاهایی که از کشورهای در حال توسعه با سوءاستفاده از برندهای معتبر و بعضاً تحت عنوان «آلمان، فرانسه و غیره» وارد کشور می‌شوند کنترل دقیق صورت گیرد.
- هم‌اکنون کالاهای وارداتی اگر ظرف ۳ روز ترخیص و از انبار گمرک خارج گردند هزینه انبارداری به آن تعلق نمی‌گیرد، اما اگر پس از ۳ روز انجام شود، هزینه انبارداری به تمام روزها که کالا در انبار بوده تعلق می‌گیرد. پیشنهاد می‌شود اولاً مانند قبل تا ۱۰ روز هزینه انبارداری تعلق نگیرد و ضمناً هزینه انبارداری فقط برای پس از ۱۰ روز اخذ شود.
- با وضع قوانین در گمرکات ایران به منظور جلوگیری از ورود کالاهای با کیفیت پایین و قیمت نازل از طرفی از تولیدات استاندارد داخل حمایت و از طرف دیگر سلامت و رضایت مصرف‌کننده ایرانی تأمین شود.
- اصلاح تعرفه‌های گمرکی.
- روان‌سازی مراحل ترخیص کالا.

۸- مشکلات حمل و نقل

- برای کالاهایی که با ناوگان خارجی حمل می‌شوند هنوز معادل ۱۰٪ کرایه حمل به‌عنوان عوارض توسط وزارت راه و ترابری دریافت می‌شود خصوصاً اینکه ناوگان‌های داخلی (دولتی، نیمه دولتی) هم‌اکنون به دلیل تحریم‌های جهانی قادر به حمل کالاهای وارداتی نیستند و قبلاً نیز پاسخ استعلام کرایه را نمی‌دادند یا نرخ‌های بالا اعلام می‌کردند زیرا اغلب با حمل محموله‌های دولتی ظرفیت خالی نداشتند و هم‌اکنون علی‌رغم موارد فوق و هم‌چنین افزایش نرخ ارز (از نرخ مرجع به مبادله‌ای)، ۱۰ درصد کرایه حمل کماکان با نرخ جدید پابرجاست.

- اخیراً سازمان حمل و نقل و پایانه‌ها در گمرک شهید رجایی فاکتورهای حمل ارائه شده و یا کرایه حمل‌های قید شده در پروفرما را نپذیرفته و براساس بولتن سازمان که رقم بسیار بالاتری نسبت به فاکتورهای ارائه شده توسط صاحبان کالا در آن درج شده است، نسبت به اخذ ۱۰ درصد عوارض راه اقدام می‌نماید که این امر باعث افزایش هزینه‌ها می‌شود.
- پرداخت عوارض به پایانه‌های حمل و نقل داخلی برای حمل کالاهای تولیدی توسط وسایل نقلیه متعلق به تولیدکننده در داخل کشور.
- هزینه‌های بندری (THC) تاکنون به شرح زیر افزایش داشته‌است:

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	نیمه دوم ۱۳۸۲	۱۳۸۳	خرداد ۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲
	ریال	ریال	ریال	د دلار	د دلار	د دلار	د دلار	د دلار	د دلار	د دلار	د دلار
کانتینر ۲۰ فوت	۲۵۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۷۲۰,۰۰۰	۱۰۰	۱۱۰	۱۱۰	۱۱۰	۱۱۰	۱۳۹	۱۴۶	۱۶۱
کانتینر ۴۰ فوت	—	۵۲۰,۰۰۰	—	۱۵۰	۱۶۰	۱۶۰	۱۶۰	۱۶۰	۲۰۹	۲۲۰	۲۴۲

لازم به ذکر است تا سال ۷۹ هزینه‌ای به عنوان THC جهت اخذ ترخیص پرداخت نمی‌شده است و شایسته است به منظور کاهش هزینه، این موضوع مجدداً مورد بررسی قرار گیرد.

- ارائه غیرمتعارف چک سپرده حق توقف کانتینر و چک سپرده برگشت سالم کانتینر به شرکت‌های حمل و نقل که چک تضمینی و یا وعده‌دار بستر قانونی ندارد و بهتر است به جای آن تعهد کتبی بنگاه اقتصادی پذیرفته شود.

- بالا رفتن هزینه‌های حمل به بهانه افزایش هزینه‌های بف (BAF: Bunker Adjustment Factor) و کف (CAF: Currency Adjustment Factor) به صورت دوره‌ای و متناوب

- بالا بودن تعرفه‌های حمل و نقل داخلی کالا (که مربوط به وزارت راه و ترابری و عدم تجهیز ناوگان ترابری داخلی است).

- عدم امکان کنترل دقیق روی سالم بودن کانتینرها در هنگام ورود به گمرک و تحمیل هزینه خسارت احتمالی به صاحب کالا، در حالی که ممکن است این خسارت در مبداء و حین حمل به کانتینر وارد شده باشد (غیرقابلی بودن اینگونه خدمات)

- گاهی اوقات تاریخ ورود کانتینر به گمرک توسط کشتیرانی با تأخیر به واردکننده کالا اعلام می‌گردد که خود احتمال پرداخت مبلغ دموراژ یا همان هزینه حق توقف را بالا می‌برد.

- در خصوص بارهای گروپاژ در کانتینر مشترک، دریافت هزینه‌های THC و غیره به صورت کامل بابت هر بارنامه از هر مشتری (غیررقابتی بودن اینگونه خدمات)

راهکارهای پیشنهادی

- نوسازی ناوگان حمل و نقل کشور و باز کردن عرصه برای حضور بیشتر بخش خصوصی
- رفع سختگیری‌های گمرکات داخل هنگام صادرات کالای ایرانی با برند خارجی که با رفع این مشکلات موجب افزایش کالای صادراتی در کشور می‌گردد.
- انجام رایزنی با گمرکات کشورهای همسایه جهت رفع موانع و کارشکنی‌های موجود که برخی بنگاه‌های آنها با جوسازی و سوء نظر مانع واردات از کشور ایران می‌شوند.
- کمبود تسهیلات مالی ویژه برای کارآفرینانی که نقش مؤثری در تولید مخصوصاً اشتغال‌زایی دارند.

۹- مشکلات موسسه استاندارد

- متأسفانه اداره استاندارد مستقر در گمرک شهید رجایی بندر عباس در زمینه تعیین ماهیت کالا و بررسی استاندارد اجباری کالاهای وارداتی زمان بسیار زیادی را به خود اختصاص داده و گاهی ۴ الی ۵ روز کاری را هدر می‌دهد لذا پیشنهاد می‌شود از شرکت‌های خصوصی همانند گمرکات تهران در این زمینه استفاده شود به طوری که زمان فوق به حداقل ممکن کاهش پیدا کند.
- اداره استاندارد هرمزگان فاقد امکانات پیشرفته جهت آزمایش کالاها بوده به طوری که جهت تعیین ماهیت و بررسی استاندارد کالاها، موارد به ادارات استاندارد شهرهای دیگر ارجاع شده که این امر باعث اتلاف زمان زیادی می‌گردد، پیشنهاد می‌گردد کلیه امور مربوط به استاندارد در همان شهر ورود کالا انجام پذیرد.
- هزینه‌های بالای تعیین استاندارد به عنوان مثال هشت در هزار فوب کالا بدون هیچگونه منطق و اساسی دریافت می‌گردد که لازم است در این زمینه بازنگری شود.